

Skjøtselsplan for Vordalen N, Kvinesdal kommune, Agder fylke

Oppfølging av tradisjonell slåttemark som utvalgt
naturtype

Siri Khalsa / Maria Hertzberg

Skjøtselsplan for Vordalen N, Kvinesdal kommune, Agder fylke

Forfattere: Siri Khalsa / Maria Hertzberg

Publisert: 30.06.2023

Antall sider: 25 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Agder

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Khalsa, S. og Hertzberg, M. 2023. Skjøtselsplan for Vordalen N, Kvinesdal kommune, Agder fylke. Biofokus rapport 2023-043. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Steinmur / Slåttemark / Slåttemark / Knollerteknapp / Slåttemark. Foto: Siri Khalsa og Maria Hertzberg.

Biofokus rapport 2023–043

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-346-6

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Skjøtselsplanen for Vordalen N i Kvinesdal kommune er utarbeidet av Biofokus på oppdrag fra Statsforvalteren i Agder. Skjøtselsplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen slåttemark, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype slåttemark. Den baserer seg på feltbefaring og dialog med kommunen og skjøtselsansvarlig.

Rapporten er delt inn i to hoveddeler. Første del gir en kort beskrivelse av slåttemark på Sørlandet. Andre del er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og forvaltningen, og omhandler naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt beskrivelsen av konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak innenfor lokaliteten.

Som vedlegg finnes en beskrivelse av naturtypen som inngår i drifta.

Biofokus takker Statsforvalteren ved Marie Bjelland for godt samarbeid i prosessen med skjøtselsplanen. Vi takker også kommunen, ved Kari Eiesland, for faktaopplysninger, god dialog og verdifulle innspill til planen.

Oslo, 30. mai 2023

Siri Khalsa og Maria Hertzberg

Slåttemarken sett fra midten, mot sør. Foto tatt 14.06.2022: Siri Khalsa.

Innhold

1	Slåttemark på Sørlandet	5
2	Skjøtselsplan for Vordalen N	7
2.1	Innledning	8
2.2	Hensyn og prioriteringer	10
2.3	Tradisjonell og nåværende drift	11
2.4	Artsmangfold	11
2.5	Skjøtselskart	11
2.6	Mål for verdifull slåttemark	12
2.7	Restaureringstiltak	13
2.8	Skjøtselstiltak	13
2.9	Oppfølging av skjøtselsplanen	14
3	Kilder	15
Vedlegg		16
Skjøtselskart		16
Bilder		17
Naturtypelokalitet		20
Artslister		21
Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater		23
Overvåkning, log		24

1 Slåttemark på Sørlandet

Tradisjonelle slåttemarker er naturenger i inn- og utmark med ville plantearter, som har blitt slått for å skaffe vinterfôr til husdyra. Slåttemarkene ble gjerne slått seint i sesongen, etter at de fleste plantene hadde blomstret og satt frø. De er ofte overflatelydda for stein, men har i mindre grad vært oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og er ikke- eller i liten grad gjødsla. Slåttemarkene har tradisjonelt vært høstbeita og kanskje også vårbeita. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer imidlertid fra sted til sted.

Slåttemarkene er ofte urterike (blomsterrike) og omtales gjerne som «blomsterenger». De huser også ofte et stort mangfold av insekter.

Artssammensetningen i slåttemarkene på Agder varierer med bl.a. avstanden til kysten, høyde over havet og jordsmonn. Etter fuktighetsforholdene i marka, skilles det mellom tørreng, friskeng og fukteng. Indre Agder har mange magre enger på grunnlendt mark og fattig grunnfjellsberggrunn. Med god hevd kan likevel fattig mark opptre relativt arts- og fargerik.

Tørrengene i skogsbygdene og dalstrøkene på Agder er de tradisjonelle «blomsterengene» med ryllik, blåklukke, gulaks, engkvein, prestekrage, smalkjempe, engfiol, firkantperikum, tiriltunge, legeveronika, stemorsblom og øyentrøst, og mer spredt med kattefot og engnellik. På mer næringsrik mark vokser flekkgrisøre, engtjæreblom og prikkperikum. På tørr mark i kyststrøkene vokser i tillegg kystgrisøre, bergmynte, rundskolm, gulmaure og blåmunke..

Tørr til frisk eng fra Landsverk i Gjerstad med prestekrage, blåklukke, engtjæreblom, føllblom, smalkjempe, hvitkløver, småsyre, tveskjeggveronika, engkvein, gulaks m.fl. T.h. tørreng fra Kjevik ved Kristiansand med mye prikkperikum og blåmunke bl.a. Begge foto ES.

I fattig *friskeng* (litt fuktigere eng) finnes på Agder gjerne finnskjegg, blåtopp, jonsokkoll, småengkall, bakkefrytle, ryllik, blåklukke, rødknapp, blåknapp, prestekrage, karve, gjeldkarve, engsyre, hvitkløver, tepperot, føllblom, engsoleie, øyentrøst, stormaure, tveskjeggveronika og legeveronika. Spredt kan også mindre vanlige arter som nattfiol, harerug, hvitkurle og solblom dukke opp. Hvitkurle og solblom står på den norske rødlista for arter (Artsdatabanken 2021).

Agder, og spesielt øvre Setesdal, er et kjerneområde for solblom i Norge. På frisk mark med rikere berggrunn eller på mark som tilføres rikt sigevann, kan det i tillegg vokse arter som rødsveve, skogstorkenebb, søstermarihånd, brudespore, marinøkkel og storblåfjær. Ved kysten kan man finne kystmaure, marigras og jordnøtt (Vest-Agder), og i fjellet vokser hvitkurle, grønnkurle, svarttopp, fjellbakkestjerne og snøsøte i slik kulturmark. Flere av disse er trua i Norge i dag.

Planter en kan finne i slåttemarkene på Agder; f.v. rødknapp, harerug, tiriltunge og engnellik. Engnellik er relativt sjelden å finne. Alle foto ES.

I de fuktigste områdene vokser gjerne arter som: hvitbladtistel, enghumleblom, krypsoleie og hanekam.

Fuktig slåttemark med mye hanekam og duskstarr på Sandøya i Tvedestrand. Foto ES

Mange gamle slåttemarker brukes i dag til beite eller er grodd igjen. «Tradisjonelle» slåttemarker har derfor blitt svært sjeldne og det er spesielt viktig at gjenværende slåttemarker holdes i hevd. Generelle restaurerings- og skjøtselstiltak er omtalt i veiledningsheftet (Svalheim et al. 2018), og konkrete råd for skjøtsel av din lokalitet beskrives i denne skjøtelsplanen. Nærmere omtale av ulike plantearter fra engene finnes i Bondens kulturmarksflora for Sørlandet (Bele et al. 2011). Mye av denne teksten om slåttemark på Sørlandet er hentet fra den.

2 Skjøtselsplan for Vordalen N

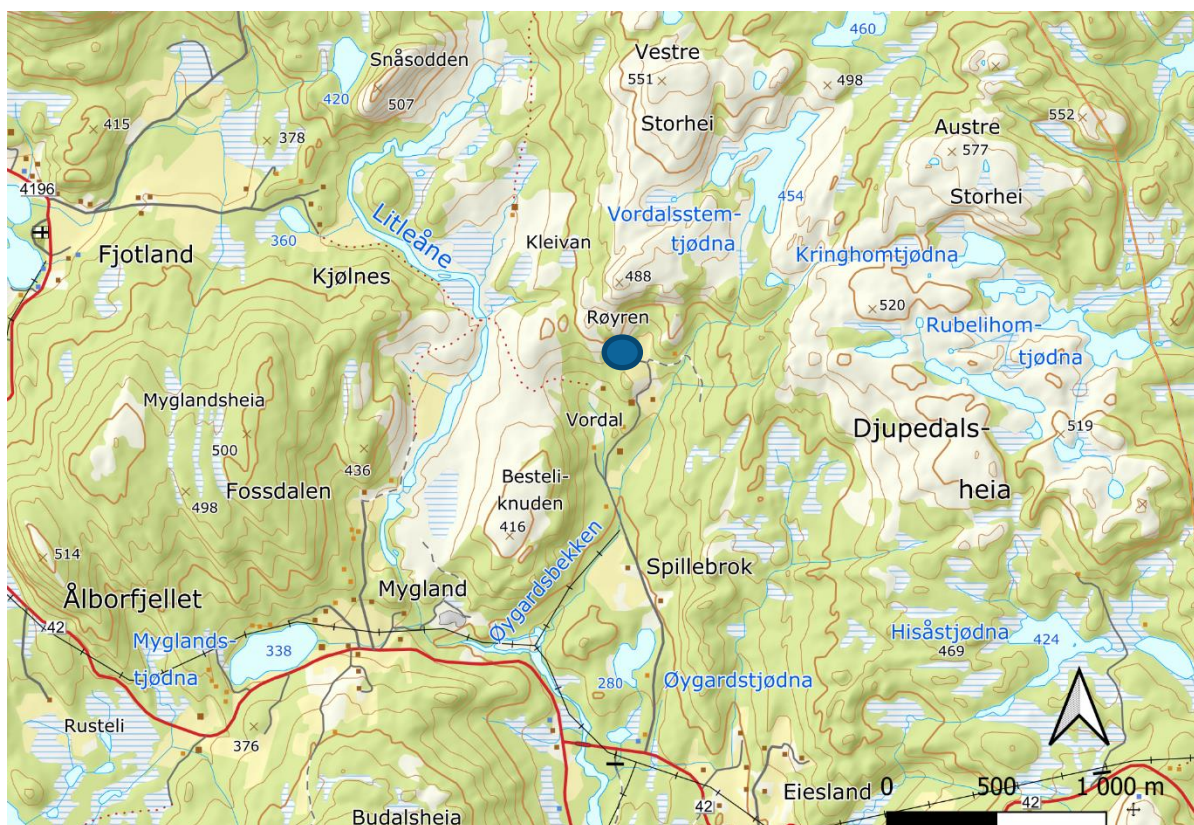
GRUNNEIER:		ANSVAR SKJØTSEL:		LOKALITETSVERDI I NATURBASE ¹ :	
Jan Petter Homstøl		Leif Erik Eie		Vordalen N (NINFP2210081920): Verdisetting etter DN-13: Viktig (B-verdi) Verdisetting etter Miljødirektoratets instruks: Moderat lokalitetskvalitet	
DATO UTARBEIDING AV 1.SKJØTSELSPLAN: 23.02.2023				DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 14.06.2022	
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM): Informasjon gitt av kommunen i forbindelse med befaringer 14.06.2022. Grunneier har også fått anledning til å uttale seg til skjøtselsplanen.					
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV: Siri Khalsa og Maria Hertzberg					FIRMA: Biofokus
UTM LOKALITET(ER):	SONE	Nord:	Øst:	GNR./BNR.:	
33 W Vordalen N		6514224.48	36887.14	205/10	
LOKALITET/NATURTYPE:			NÅVÆRENDE AREAL PÅ SKJØTSELSPLAN- /NATURBASE LOKALITET:	AREAL (ETTER EVENTUELL RESTAURERING):	
Vordalen N/Slåttemark			0,6 mål	-	
DEL AV VERNEOMRÅDE:			DEL AV UTVALGT KULTURLANDSKAP:		
Nei			Nei, men innenfor foreslått UKL på Fjotland.		

¹ Verdisettingen er definert etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks og DN Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og faktaark for slåttemark, utformet av Ellen Svalheim (Svalheim upubl).

2.1 Innledning

Biofokus har på oppdrag for Statsforvalteren i Agder kartlagt verdier knyttet til kulturlandskapet på Vordalen N i Kvinesdal kommune. Feltarbeidet ble utført i godt vær og gode undersøkelsesforhold den 14.06.22. Undersøkelsene ble utført på en tid på året der en regner med å kunne fange opp de fleste relevante artsgrupper med unntak av beitemarksopp. Data er digitalt innsamlet ved hjelp av NiN-App utviklet for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging av naturtyper (Miljødirektoratet 2022), og artsfunn er tilgjengelig i Artskart.

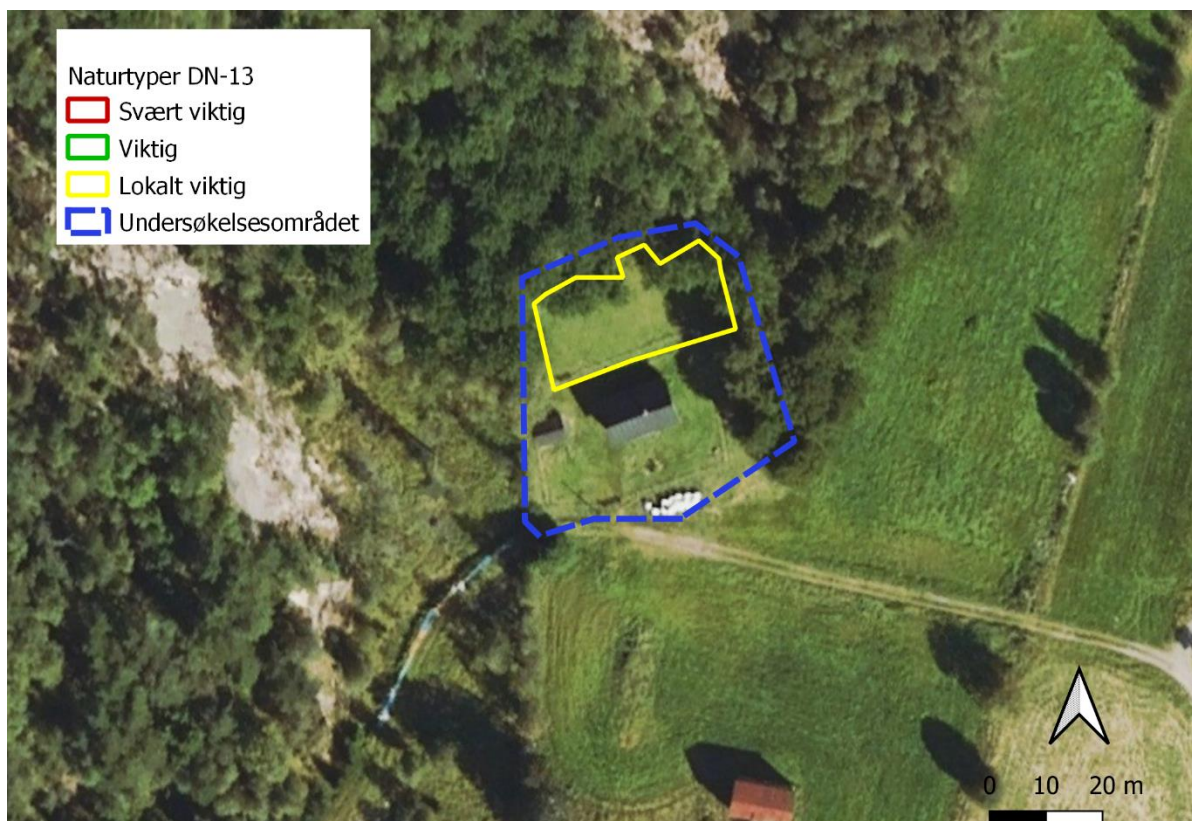
Vordalen N (gnr 205/10) ligger i en liten dal i Kvinesdal kommune, vest for Kvinlog og Fjotland (figur 1). Begge bygningene på eiendommen var bygget før 1900-tallet og det lille røde bygget er søknadspliktig etter kulturminneloven, mens det gule bygget er registrert som SEFRAK (Riksantikvaren 2023). Området ligger i sørboreal vegetasjonssone (SB 6SO) og klart oseanisk seksjon (O2). Berggrunnen består ifølge berggrunnskartet (NGU 2023a) av kalkfattige berggrunnstyper (diorittisk til granittisk gneis, migmatitt) med tykt løsmassedekke av morenematerialer. Dette er materialer avsatt av isbreer, vanligvis hardt sammenpakket, dårlig sortert og kan inneholde alt fra leir til stein og blokk (NGU 2023b).

Figur 1. Oversiktskart. Det undersøkte området på Vordalen N er markert med blått, og ligger i Kvinesdal.

Tidligere kartlegging

Det er registrert en slåtemarkslokalitet med C-verdi tidligere, kartlagt etter DN-13 metoden i 2011 av Biofokus, se figur 2. Det har ikke tidligere blitt gjennomført kartlegging etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks i undersøkelsesområdet (Miljødirektoratet 2023).

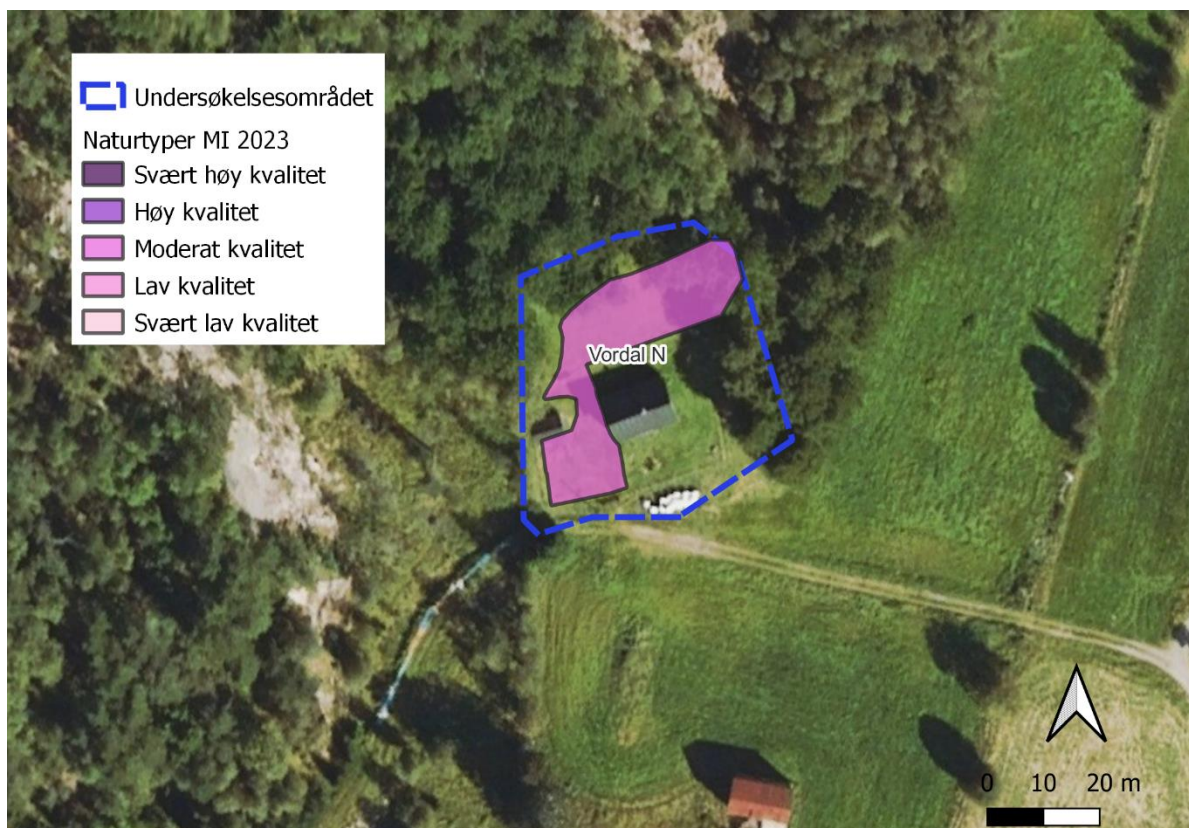

Figur 2. Oversiktskart. Det undersøkte området på Vordalen N er markert med blått. Gul polygon viser tidligere registrert naturtype, slåtte-mark etter DN-13 med lokal verdi (C-verdi).

Naturtyper i undersøkelsesområdet

Kartleggingen i 2022 er gjort etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging av naturtyper (Miljødirektoratet 2022), basert på Natur i Norge (NiN2). Naturtypene er i tillegg verdivurdert etter DN-Håndbok 13, fordi utvalgte naturtyper er forankret i verdivurderingene i den eldre kartleggingsmetodikken i DN-Håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Lokalteter med slåtte-mark som oppnår verdi A eller B etter dette systemet, er å regne som utvalgte naturtyper etter forskriften.

Det er registrert en lokalitet med slåtte-mark (Vordalen N) med moderat kvalitet etter Miljødirektoratets instruks (Figur 3). Naturtypen er også kartlagt og verdivurdert etter DN-Håndbok 13 og er vurdert til å være viktig (B-verdi). Dette er en oppgradering fra tidligere vurdering og den kvalifiserer dermed til utvalgt naturtype etter forskriften. Slåttemarken ligger i en svak skråning bak en husmannsplass og er slett og åpen. Engen har en jevn sammensetning av engblomster typisk for slåtte-mark slik som blåklomme, rødkløver, knollerte knopp, tveskjeggveronika, tiriltunge, firkantperikum, ryllik, prestekrage, hårsveve, smalkjempe, harestarr, tepperot, blåknapp og gulaks.

Figur 3. Avgrensninger av naturtypelokalitet kartlagt etter Miljødirektoratets instruks i 2022. Naturtypen består av Vordalen N (Slåttemark med moderat kvalitet). Undersøkelsesområdet er markert med blått.

2.2 Hensyn og prioriteringer

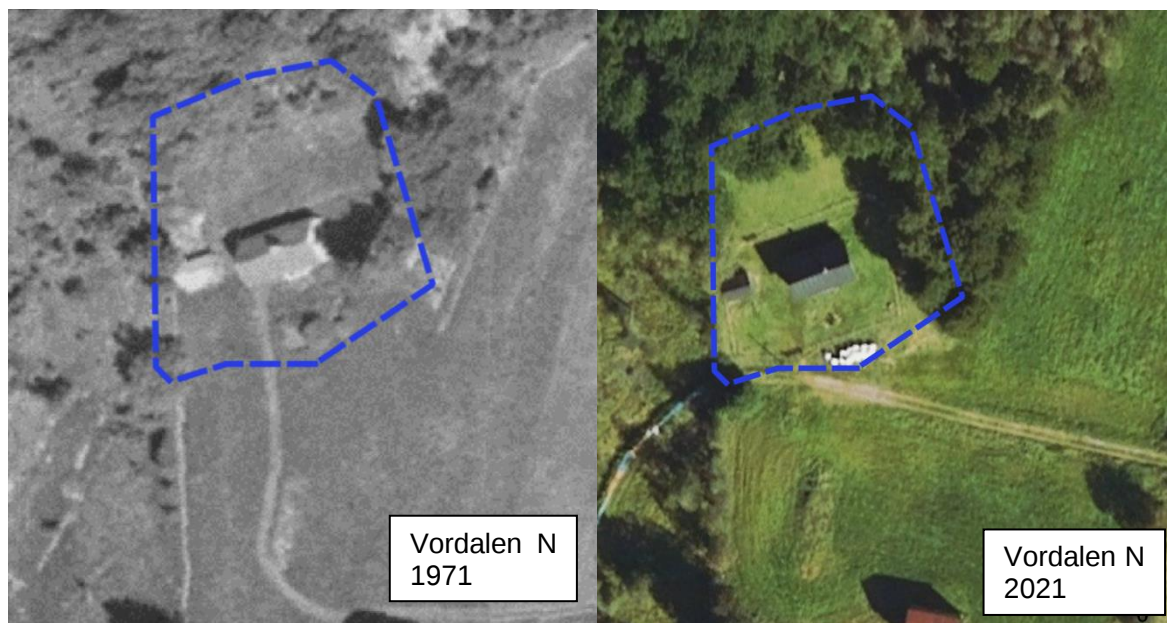
Slåttenga inneholder stedegne urter, gras og halvgras som fordeler seg jevnt utover og som bidrar til å opprettholde insektmangfold. Mange av insektene i kulturlandskapet er avhengig av en mosaikk av enger og kantsoner for å overleve. I Vordalen N er det positivt at det finnes skog i kantsonen til engen. Dødved kan med fordel bli liggende i skogen som overvintringssted for insekter. Mange av insektene knyttet til kulturlandskapet overvintrer i dødved og kantvegetasjon er nektarsøkende i sommerhalvåret.

Det kan være aktuelt å rydde busker og småtrær for å åpne engen enda mer, dette gjelder i kantpartier med gjengroing. Kvisthauger etter rydding bør deponeres utenfor engen eller brennes. Om de deponeres, er det en fordel om dette gjøres et sted hvor det ikke fører til avrenning og oppgjødsling av engen. Men slike kvisthauger kan være viktige som skjulested for insekter og en lang rekke andre arter, og kan gjerne legges et solrikt sted som er fordelaktig for insekter hvor det ikke vil føre til oppgjødsling av viktig engareal.

2.3 Tradisjonell og nåværende drift

Et stort område i Vordalen var aktive slåttemarker i første halvdel av 1900-tallet. Historisk sett er bruken av engene på gården trolig en kombinasjon av slått og beite. På flyfoto fra 1971 (fig. 4) ser vi at arealet har blitt holdt åpent lenge, med noe gjengroing i øvre kantsone i 2022 sammenlignet med 1971.

Nåværende skjøtselsansvarlig har gjennomført årlig slått av engen.

Figur 4. Her ser en hvordan slåttemarken på Vordalen N fremstod på flyfoto fra 1971-2021.

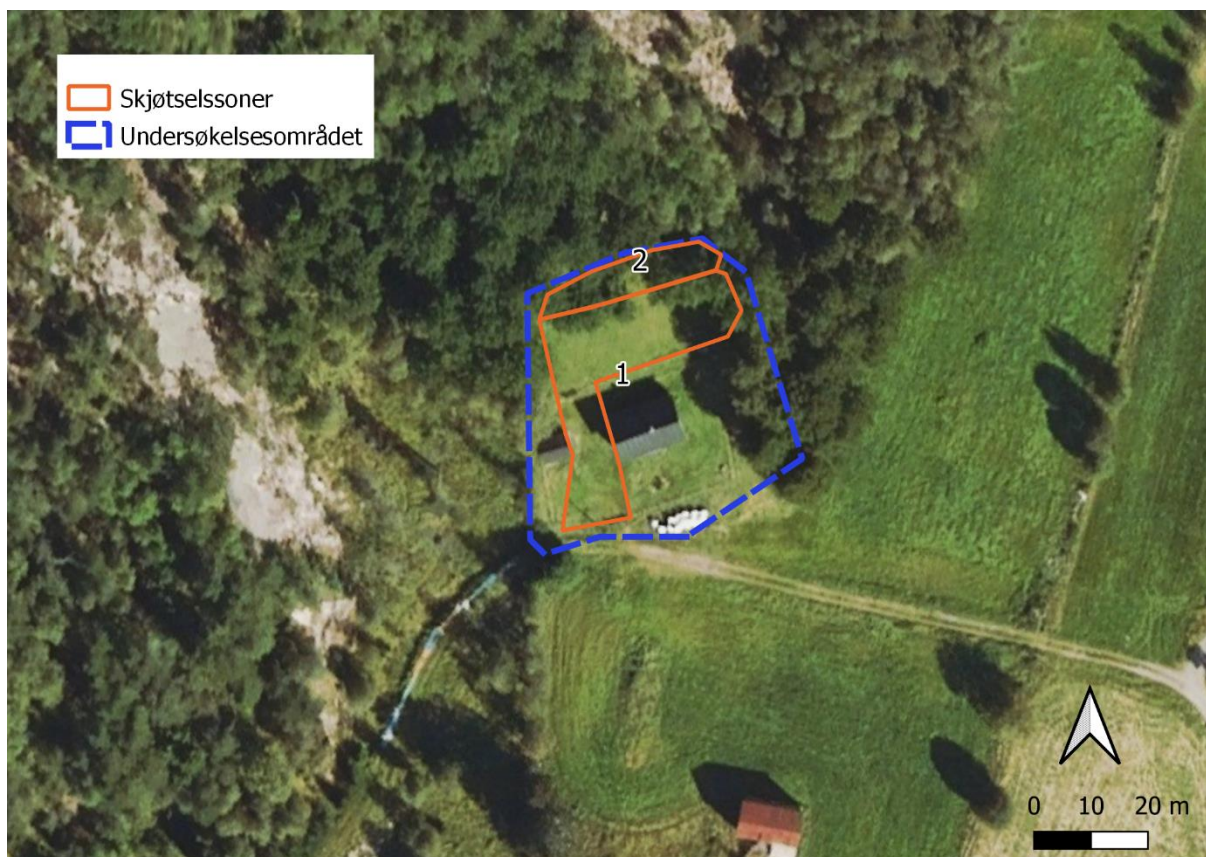
2.4 Artsmangfold

Slåttemarken på Vordalen N er generelt dominert av arter som typisk forekommer i slåttemark. Gulaks er det dominerende graset. Dette er et tyngdepunkt art i slåttemark. Det finnes spredte forekomster av andre engplanter typisk for slåttemark slik som blåklukke, knollerteknapp, tveskjeggveronika, tiriltunge, prestekrage, hårsveve, smalkjempe, tepperot og blåknapp.

Det er noe innslag av hundekjeks og engsyre i nedre gjerdekant og noen skogsblomster som vokser i kantsonen slik som skogstorknebb.

2.5 Skjøtselskart

Under følger kart med skjøtselsoner for tiltak i prioriterte rekkefølge. Skjøtselstiltak og restaureringstiltak beskrives i kap. 2.7 og 2.8.

Figur 5. Skjøtselsskart over Vordalen N. Skjøtselstiltakene er rangert i prioritert rekkefølge. Figuren finnes i større format i vedlegg.

2.6 Mål for verdifull slåttemark

HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN(E):

Legge til rette for, videreutvikle og gjenskape gode forhold for naturengplanter og insekter, i et helhetlig, verdifullt kulturlandskap gjennom årlig slått og fjerning av høyet i slåttemarken.

EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER:

Sone 1: Dekker hele det åpne arealet i Vordalen N. Slåttemarken er kjerneområde for artsmangfoldet, og opprettholdes ved årlig slått og fjerning av slåtteavfallet for å bidra til utarming av engen.

Sone 2: Tynne ungtrær i øvre kantsone til engen og rydde fram steinmuren for å åpne opp engarealet.

TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:

Videreutvikle og forbedre ytterligere en jevnere utbredelse av typiske engplanter som prestekrage, knollerteknapp, blåklokke, blåknapp, tiriltunge, tepperot og gulaks.

2.7 Restaureringstiltak

Restaureringstiltakene som er listet opp under, er forslag til tiltak. Det er viktig å huske at dette er forslag, og at brukernes kapasitet vil være med å avgjøre i hvor stor grad og hvilke tiltak som til sist lar seg gjennomføre.

RESTAURERINGSTILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKKE)
Sone 2 (i kantsonen til Vordalen N): Fjerning av ung bjørk og osp, samtidig som man bevarer epletreet, eldre eiketrær, høystubber, dødved og gamle trær. Ospene bør ringbarkes om våren 1-2 år før treet felles. Bjørkene kan også gjerne ringbarkes før de felles. Avfallet/kvist fjernes fra området etter rydding og deponeres/brennes utenfor slåtteeenga. Steinmuren kan med fordel fristilles for å bevare kulturverdier.	2023-2026 eller ved kapasitet	Sone 2: 0,1 daa	Vår/vinter

2.8 Skjøtselstiltak

Slått

SLÅTTETILTAK (KORT BESKRIVELSE, REDSKAPSBRUK M.M.)	PRIORITERING (ÅR)	AREAL/ (DEL)OMRÅDE	TIDSROM (MND/UKKE)
Sone 1 (Vordalen N): Slått av hele arealet med slåttemark etter 20. juli eller etter at blomster har frødd seg (kan godt være så seint som august). Slått med tohjulstraktor, ljà eller kantklipper. Slå ikke lavere enn 5-10 cm (ikke plenkort) for å skåne engplantene. Etter slått bakketørkes høyet i 2-3 dager før det rakes sammen og alt av plantemateriale fjernes fra engene og deponeres. Deponeringen bør skje enten et sted hvor avfallet ikke vil føre til næringstilførsel til enga, eller kjøres bort hvis det brukes som dyrefôr. Vend gjerne høyet minst 1-2 ganger i løpet av tørkinga. Dette vil bidra til å spre frøene. Det bør være helt tørt før det fjernes. Alternativt kan det hesjes. Alt høyet fjernes etter tørking. Ved dårlig vær bør vått høy ikke bli liggende så lenge at det går i oppløsning og tilbakefører næring til enga. Det må da vurderes om	Årlig	Sone1: 0,6 daa	Etter 20. juli, og etter avblomstring.

høyet kan brukes til fôr. Det skal ikke tilføres gjødsel eller sprøytemidler. Lokalitetene jordarbeides ikke. Evt. høstbeiting etter slått dersom man har tilgang til beitedyr.			
---	--	--	--

Generelt gjelder for skjøtselsslått:

- Slåtten bør skje etter at de fleste artene har blomstret og satt frø (som regel ikke før i siste halvdel av juli). Slåttetidspunktet vil variere fra år til år ut fra variasjoner i været og vekstsesongen. Følg derfor med på blomstring og frøsetting!
- Graset bakketørkes 2-3 dager før det fjernes fra området.
- Områdene kan slås med liten lett traktor med slåmaskin, tohjulsslåmaskin eller ljå, avhengig av bratthet. Kantklipper med skjæreblad kan benyttes på mindre areal der det er vanskelig å komme til med maskiner. Ikke bruk tunge maskiner, som kan påføre komprimering av jorda og kjøreskader.
- Unngå bruk av kunstgjødsel, gylle eller husdyrgjødsel.

2.9 Oppfølging av skjøtselsplanen

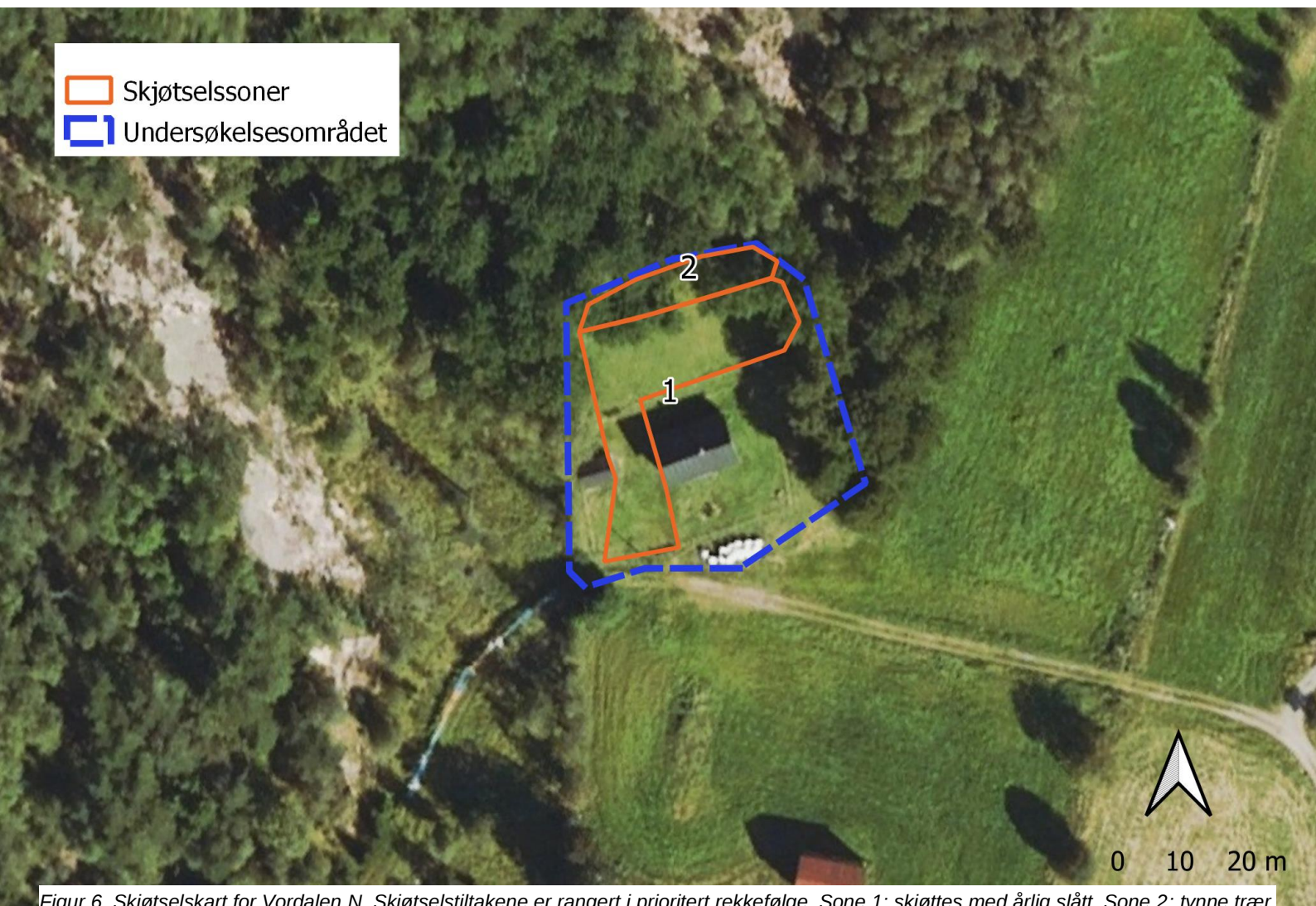
NESTE REVIDERING/EVALUERING ÅR: 2033. Revidering av planen etter ti år, fordi tiltakene fortsetter omtrent som før og det er lite restaureringsbehov.
BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER: Ja, insektundersøkelser. Beitemarksopp er ikke undersøkt.
GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK: Skjøtselsansvarlig (leietaker) har slått engarealet årlig.
PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPLANEN: Leif Erik Eie (leietaker) gjennomfører skjøtsel.

3 Kilder

- Artsdatabanken. 2018. Fremmedartslista 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. 2023. Artskart - internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Bele, B., Svalheim, E. og Norderhaug, A. 2011. Bondens kulturmarksflora for Sørlandet. Bioforsk Fokus 6(4) 2011.
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., et al. 2019. Beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1:5000 etter NiN (2.2.0). Utgave 1, kartleggingsveileder nr 4, Artsdatabanken, Trondheim. https://www.artsdatabanken.no/Files/29653/Beskrivelser_av_kartleggingsenheter_m_lestokk_1_5000.pdf
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). DN-håndbok 13. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Jakobsen, K. 1973. Søndeled. 3 : Søndeled gårdshistorie. Risør Historielag, Risør.
- Miljødirektoratet. 2022. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. <https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2WDNUR7KEUQF5GZJ7WERBERV5RR>
- Miljødirektoratet. 2023. Naturbase. <http://kart.naturbase.no/>
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens Kartverk, Hønefoss.
- NGU. 2023a. Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. <https://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>
- NGU. 2023b. Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste. http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Svalheim, E., Garnås, I. og Hauge, L. 2018. Slåttemark, veileder for restaurering og skjøtsel. NIBIO Rapport 4/151/2018. https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmloi/bitstream/handle/11250/2579098/NIBIO_RAPPORT_2018_4_151.pdf
- Svalheim, E. J. upubl. Utkast til faktaark for naturtypen slåttemark, versjon 29. nov 2014, revidert 2018.
- Torvik, S. E. 2019. Skjøtselsplan for Vordalen Nen. Ecofact.
- Ødegaard, F. 2011. Faglig grunnlag for handlingsplan for rødknappsandbie *Andrena hattorfiana* og ildsandbie *Andrena marginata*. - NINA Rapport 759. 59 s.
- Ødegaard, F., Lønnve, O., Staverløkk, A., et al. 2021. Vepser: Vurdering av rødknappsandbie *Andrena hattorfiana* for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/23974>.

Vedlegg

Skjøtselskart

Figur 6. Skjøtselskart for Vordalen N. Skjøtselstiltakene er rangert i prioritert rekkefølge. Sone 1: skjøttes med årlig slått. Sone 2: tynne trær, rydde kratt og åpne opp rundt steinmuren.

Bilder

Figur 7. Slåttemarkslokaliteten Vordalen N. Skjøttes etter skjøtselstiltak i sone 1 med årlig slått. Bilde tatt 14.06.2022, vest i lokaliteten: Siri Khalsa.

Figur 8. Vordalen N. Steinmuren i sone 2 som kan med fordel fristilles for kulturhistorisk verdi. Ospene i bakkant kan ringbarkes. Småoppslag av osp kan fjernes ved kapasitet. Bilde tatt 14.06.2022 i øvre kantsone: Siri Khalsa.

Figur 7 Vordalen N. Sone 1, skjøttes med slått. Bilde tatt 14.06.2022, omtrent midt i engen: Siri Khalsa.

Figur 8. Vordalen N. Sone 2. Steinmuren i sone 2 som kan med fordel fristilles for kulturhistorisk verdi. Ospene bør ringbarkes. Bilde tatt 14.06.2022: Maria Hertzberg.

Figur 15. Vordalen N. Det er positivt med eiketrær i kantsonen. Eik er et viktig treslag for mange arter. Dødved, høystubber og eldre trær i kantsonen kan fremelskes. Bilde tatt 14.06.2022: Siri Khalsa.

Naturtypelokalitet

Vordalen N

ID: NINFP2210081920

Naturtype: D2.1 Slåttemark (ntyp_D02_01)

Kartlagt: 14.06.2022

Nøyaktighet: Meget god (5 - 20m)

Størrelse: 630 m²

Tilstandsvurdering: God

Naturmangfoldvurdering: Lite

Samlet lokalitetskvalitet basert på Miljødirektoratets instruks: Moderat lokalitetskvalitet

Verdivurdering etter DN-håndbok 13: Viktig (B-verdi)

Tilstand beskrivelse: Tilstanden er vurdert som god, grunnet ingen fremmede arter, ingen gjødsling og ekstensiv bruk.

Naturmangfold beskrivelse: Lokaliteten får lite kvalitet på habitatspesifikke arter som er utslagsgivende for totalvurderingen. Det er seks habitatspesifikke arter (tiriltunge, prestekrage, blåklukke, knollerteknapp, smalkjempe og beitesvever). Den får lav kvalitet på størrelse: under 4 daa. Ingen rødlistearter ble registrert og ingen rødlistearter er kjent fra før. Den inneholder en NiN-kartleggingsenhet. Samlet vurderes naturmangfold til lite.

Verdivurdering basert på DN-Håndbok 13: Etter faktaark for slåttemark fra 2018 oppnår lokaliteten middels vekt på areal (0,5-1 daa) og lav vekt på typevariasjon da enda for det meste er ensartet. Den oppnår lav vekt på tyngdepunktarter, og lav vekt på rødlistearter. Området har ellers brukbart potensiale for arter knyttet til slåttemark og insekter. Den oppnår middels til høy vekt på tilstand og påvirkning da hele lokaliteten er slått de seinere åra. Til sist oppnår den høy vekt på landskapsøkologi, da den ligger i nærhet til hestebeitelanskap og en lokalitet med solblom. Samlet sett oppnår derfor lokaliteten verdien viktig - B.

Artslister

Under følger artsliste for Vordalen N.

Tabell 1: Artsliste fra Vordalen N basert på feltkartlegging (14.06.2022) og eksport fra Artskart (20.02.2023) (Artsdatabanken og GBIF Norge 2023). Kategorier fra rødlisten (arter som er truet av utryddelse): RE – regionalt utdødd; CR – kritisk truet; EN – sterkt truet; VU – sårbar; NT – nær truet; DD – datamangel; NE – ikke vurdert, NA – ikke egnet; LC – livskraftig (ikke rødlistet). Kategorier fra fremmedartslisten (fremmede arter som medfører en økologisk risiko for norsk natur): SE – svært høy risiko; HI – høy risiko; PH – potensielt høy risiko; LO – lav risiko; NK – ingen kjent risiko.

Artsgruppe	Norsk navn	Vitenskapelig navn	Kategori	Seneste funn
Karplanter	Arve	<i>Cerastium fontanum</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Bakkefrytle*	<i>Luzula multiflora</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Beitesvever	<i>Hieracium vulgatum</i> agg.	Ikke vurdert (NE)	14.06.2022
Karplanter	Blåklokke*	<i>Campanula rotundifolia</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Blåknapp*	<i>Succisa pratensis</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Moser	Engkransmose	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Engrapp	<i>Poa pratensis</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i> subsp. <i>acris</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Pattedyr	Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>	Livskraftig (LC)	10.10.2020
Karplanter	Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Gulaks*	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Harestarr	<i>Carex leporina</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Hårsveve*	<i>Pilosella officinarum</i>	Ikke vurdert (NE)	14.06.2022
Karplanter	Jonsokkoll*	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Knollerteknapp*	<i>Lathyrus linifolius</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Legeveronika*	<i>Veronica officinalis</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Matsyre	<i>Rumex acetosa</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Osp	<i>Populus tremula</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Prestekrage*	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Roseslekta	<i>Rosa</i>	Ukjent	14.06.2022

Artsgruppe	Norsk navn	Vitenskapelig navn	Kategori	Seneste funn
Karplanter	Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Skjermsveve	<i>Hieracium umbellatum</i>	Ikke vurdert (NE)	14.06.2022
Karplanter	Skoggråurt*	<i>Omalotheca sylvatica</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Smalkjempe*	<i>Plantago lanceolata</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Smørbukk	<i>Hylotelephium maximum</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa</i> subsp. <i>cespitosa</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Tepperot*	<i>Potentilla erecta</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Tiriltunge*	<i>Lotus corniculatus</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022
Karplanter	Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>	Livskraftig (LC)	14.06.2022

* Arten er en kjennetegnende art/tyngdepunksart/skilleart for semi-naturlig eng.

Tiltakslogg, grunneiers/drifters notater

Her er det plass til å føre inn egne notater som gjelder gjennomføring av tiltak. Ved å ha slike notater samla, vil det være lettere å sammenstille erfaringene når planen skal revideres.

AREAL/DELOMRÅDE:	TYPE TILTAK (EKS SLÅTT, RYDDING, BEITING)	PERIODE	ANTALL DAGSVERK / TIMER	ÅR

Overvåkning, log

På Eikenes kan det være av interesse å telle opp bestander av rødknapp for å følge med på utviklingen av arten i de ulike sonene.

POSISJON/FELT:	ART	DATO	ANTALL INDIVIDER/ Kvadratmeter	ÅR

Biofokus

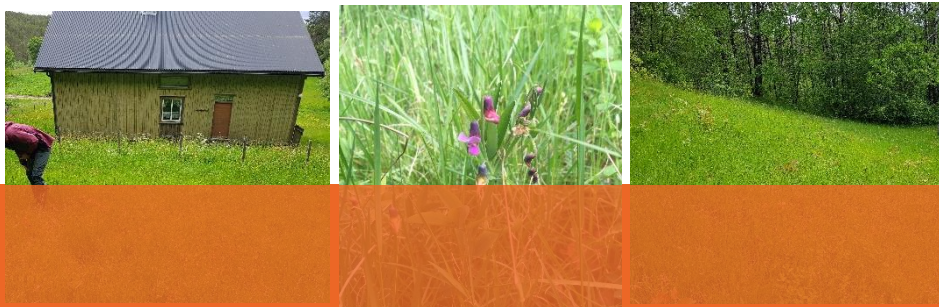
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2023–043
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-346-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no